

Selma ALPAYDIN BELEK¹ Hanife KAHRAMAN²

¹Uzm. Psk. Dan., TC Milli Eğitim Bakanlığı, alpselma26@gmail.com

²Doç. Dr., Ege Üniversitesi, hanife.pehlivan@ege.edu.tr

Geliş Tarihi/Received
26.09.2024

Kabul Tarihi/Accepted
11.03.2025

Yayın Dönemi/Publication Period
Haziran/June

Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Üniversite Yaşamına Uyumu Arasındaki İlişkide Algılanan Ayrımcılığın Aracı Rolü¹

Öz

Üniversiteler, farklı coğrafyalardan ve kültürlerden öğrencileri bir araya getiren, önemli yapılardan biridir. Üniversite yaşamına uyum sağlamada, öğrencilerin ayrımcılığa maruz kalması ve benlik saygılarının düşük olması uyum düzeylerini belirlemede temel etkenler arasındadır. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ile üniversite yaşamına uyumu arasındaki ilişkide algılanan ayrımcılığın aracı rolü incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2020-2021 eğitim ve öğretim senesinde Ege Üniversitesinin farklı bölümlerinde öğrenim gören 672 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplamak için Algılanan Bireysel Ayrımcılık Ölçeği, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Üniversite Yaşamı Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Veriler, SPSS PROCESS v4.2 eklentisi (Model 4) ile analiz edilmiştir. Analiz yöntemi olarak korelasyon analizi, çoklu regresyon analizi ve aracı (mediatör) değişken analizi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular, benlik saygısı ve ayrımcılık düzeyinin üniversite yaşamına uyumu anlamlı şekilde yordadığını göstermiştir. Ayrıca benlik saygısının üniversite yaşamına uyum üzerindeki doğrudan etkisi ve aracı değişken olan ayrımcılığın üniversite yaşamına uyum üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır.

Anahtar Kelimeler: Algılanan ayrımcılık, benlik saygısı, üniversite yaşamına uyum

Atıf: Alpaydın Belek, S., & Kahraman, H. (2025). Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve üniversite yaşamına uyumu arasındaki ilişkide, algılanan ayrımcılığın aracı rolü. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (47), 24-36. <https://doi.org/10.14582/zgefd.1555270>

The Mediating Role of Perceived Discrimination in the Relationship Between Self-Esteem and University Adjustment Among University Students²

Abstract

Universities are one of the important structures that bring together students from different geographies and cultures.. In the process of adjusting to university life, students' experiences of discrimination and having low self-esteem are key factors in determining their level of adjustment. This study examined the mediating role of perceived discrimination in the relationship between self-esteem and university adjustment among university students. The sample consisted of 672 students enrolled in various departments at Ege University during the 2020-2021 academic year. Data were collected using the Perceived Personal Discrimination Scale, the Rosenberg Self-Esteem Scale, the University Life Scale, and a Personal Information Form. Analyses were conducted using SPSS PROCESS v4.2 (Model 4). Correlation analysis, multiple regression analysis, and mediation analysis were employed as the methods of analysis. The findings of the study revealed that self-esteem and perceived discrimination levels significantly predict university adjustment. Additionally, the direct effect of self-esteem on university adjustment, as well as the effect of discrimination as a mediating variable, were found to be statistically significant.

Keywords: Perceived discrimination, self-esteem, university adjustment.

Citation: Alpaydın Belek, S., & Kahraman, H. (2025). The mediating role of perceived discrimination in the relationship between self-esteem and university adjustment among university students. *Dicle University Journal of Ziya Gokalp Education Faculty*, (47), 24-36. <https://doi.org/10.14582/zgefd.1555270>

¹ Bu makale Selma Alpaydın Belek'in "Algılanan ayrımcılık, benlik saygısı, psikolojik iyi oluş ve üniversite yaşamına uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² 2 This article is based on Selma Alpaydın Belek's master's thesis titled "Examining the relationship among perceived discrimination, self-esteem, psychological well-being and adjustment to university life"

Extended Abstract

Introduction

Universities are institutions that bring together students from diverse geographical and cultural backgrounds, providing opportunities for academic, cultural, and social development, and playing a significant role in shaping individuals into healthy adults. For students in the emerging adulthood stage to fully benefit from this environment, it is crucial that they adapt well to university life.

Research on students' transition to university has identified several key areas where students need to adjust. These include forming relationships within their new social environment, which comprises complex dynamics with peers and professors, and learning the boundaries of these relationships; navigating changes in the nature of their familial relationships; adapting to new academic demands; adjusting to a new physical setting; assuming greater responsibility in their personal lives; and making career decisions (Credé & Niehorster, 2012; Duchesne et al., 2007; Maunder, 2018; Pittman & Richmond, 2008; Valenti & Faraci, 2021).

Various factors determine how well students adjust, including self-esteem, social support, perceived discrimination, psychological issues, coping skills, and the opportunities provided by the university. Among these, experiences of discrimination and self-esteem are particularly influential, showing strong correlations with other variables, and playing a critical role in the process of adapting to university life. Students with high self-esteem demonstrate better academic and social adjustment, while those with low self-esteem face numerous adjustment difficulties when they start university (Friedlander et al., 2007; Geist & Borecki, 1982; Hickman et al., 2000; Mooney et al., 1991; Pasha & Munaf, 2013; Rice, 1999). A similar pattern is observed for students who experience discrimination. Research on discrimination reveals that women, individuals with disabilities, economically disadvantaged groups, those with diverse sexual identities, the elderly, and minority groups are more likely to face discrimination (Stroebe et al., 2010). Within the university setting, these groups often experience marginalization, exclusion, overt racism, sexism, or homophobia (Perry, 2010), which makes it more difficult for them to adjust to university life (Duru & Poyrazli, 2011; Scott et al., 2015; Yang et al., 2023). This study examined the mediating role of perceived discrimination in the relationship between self-esteem and adjustment to university life among university students.

Method

The sample for this study consisted of 672 students from various departments at Ege University during the 2020-2021 academic year. Data were collected using the Perceived Personal Discrimination Scale, the Rosenberg Self-Esteem Scale, the University Life Scale, and a Personal Information Form. The data were analyzed using the SPSS PROCESS v4.2 add-on (Model 4).

Prior to mediation analysis, correlations between the variables were examined. A negative and significant relationship was found between perceived discrimination and self-esteem ($r = -.40, p < .05$) as well as between perceived discrimination and university life adjustment ($r = -.50, p < .05$). In contrast, a positive and significant relationship was observed between self-esteem and university life adjustment ($r = 0.65, p < .05$). Multiple regression analysis was conducted to examine the mediating role of perceived discrimination in the relationship between self-esteem and university life adjustment using the SPSS PROCESS v4.2 add-on.

Findings

According to the results, self-esteem [$\beta = -0.40, b = -4.14, t(665) = -11.35, p < .001$] significantly predicted the level of perceived discrimination. In other words, as participants' self-esteem increased,

their perceived level of discrimination decreased. Additionally, both self-esteem [$\beta = 0.53$, $b = 37.83$, $t(664) = 17.53$, $p < .001$] and perceived discrimination [$\beta = -0.29$, $b = -1.99$, $t(665) = -9.50$, $p < .001$] significantly predicted adjustment to university life. The direct effect of self-esteem on adjustment to university life and the effect of discrimination as a mediating variable were statistically significant. When the effect of discrimination was controlled, self-esteem [$\beta = 0.65$, $b = 46.09$, $t(665) = 21.91$, $p < .001$] remained a significant predictor of adjustment to university life, and the total effect in the model was found to be significant. Similarly, the indirect effect of self-esteem on university life adjustment [$\beta = 0.12$, $b = 8.26$, $\text{BootSE} = 1.07$; 95% BootCI (6.29, 10.44)] was found to be statistically significant.

Discussion and Conclusion

In line with the findings of this study, numerous studies in the literature emphasize the positive relationship between self-esteem and university life adjustment and highlight that self-esteem predicts university life adjustment (Friedlander et al., 2007; Geist & Borecki, 1982; Hickman et al, 2000; Mooney et al., 1991; Pasha & Munaf, 2013; Rice, 1999). Similarly, studies emphasize the negative impact of discrimination on both mental and physical health (Pascoe & Smart Richman, 2009) and show that students with higher levels of perceived discrimination have lower levels of adjustment to university life (Duru & Poyrazli, 2011; Yang et al, 2023). Therefore, the findings of this study align with those in the existing literature.

A key contribution of this study is the identification of the mediating role of perceived discrimination in the relationship between self-esteem and university life adjustment. Although no directly comparable findings were identified in the literature, there are studies with partial similarities. These studies indicate that self-esteem mediates the relationship between perceived discrimination and psychological well-being among immigrants (Urzua et al., 2018); that autonomous orientation mediates the relationship between perceived discrimination and sociocultural adaptation among international students in China (Yang, He, & Xia, 2023); that self-esteem mediates the relationship between perceived discrimination and subjective well-being among university students (Liu et al., 2023); and that a sense of coherence mediates the relationship between perceived discrimination, anxiety, and depression among university students.

Giriş

Üniversiteye geçiş deneyimi, beliren yetişkinlik dönemindeki öğrencilerin akademik başarısı, kişisel gelişimi ve sosyal uyumu açısından son derece önemlidir. Bu dönem öğrencilerin akademik veya kişisel pek çok zorlukla karşı karşıya kaldığı bir dönemdir. Bununla birlikte üniversite ortamı, öğrencilere entelektüel olarak gelişme, yeni beceriler kazanma ve daha bağımsız hale gelme gibi önemli fırsatlar da sunar (Santrock, 2013).

Öğrencilerin üniversiteye geçiş süreçleri üzerine yapılan araştırmalar, öğrencilerin uyum sağlaması gereken konuları birkaç ana başlık altında toplamıştır. Bunlar öğrencinin arkadaşları ve hocaları gibi karmaşık bir yapıya sahip olan yeni sosyal çevresi ile ilişki kurmaları ve bu ilişkilerin sınırlarını öğrenmeleri; aileleriyle kurdukları ilişkilerin niteliğinin değişmesi, yeni akademik taleplere uyum sağlamaları, değişen fiziksel çevreye uyum sağlamaları, kişisel hayatlarında daha fazla sorumluluk almaları ve kariyer seçimlerini yapmalarıdır (Credé & Niehorster, 2012; Duchesne vd., 2007; Maunder, 2018; Pittman & Richmond, 2008; Valenti & Faraci, 2021). Üniversiteye yeni başlayan bazı öğrenciler bu geçiş problemleriyle başa çıkıp başarıyla uyum sağlarken ve yeni beceriler edinirken, bazı öğrenciler bu süreçte çok zorlanırlar ve uyum sağlayamazlar. Uyum sürecinde başarısız olan öğrenciler bu durumun sonucunda anksiyete, depresyon, fiziksel sağlık problemleri, okulu bırakma gibi pek çok sorun yaşamaktadır (Beiter vd., 2015; Van Rooij vd., 2018).

Öğrencilerin uyum sürecinde benlik saygısı, sosyal destek, algılanan ayrımcılık, psikolojik problemler, baş etme becerileri ve üniversitenin öğrencilere sağlamış olduğu olanaklar gibi çok sayıda değişken belirleyici olmaktadır. Bu değişkenlerden benlik saygısı diğer değişkenlerle de güçlü bir ilişkisi olan ve üniversiteye uyum sürecinde belirleyiciliği oldukça yüksek olan bir değişkendir. Benlik saygısı, kişinin kendisine atfettiği olumlu ve olumsuz özelliklerdir. Diğer bir deyişle kendisine karşı tutumudur (Rosenberg, 1979). Yapılan araştırmalar, bireylerin kendilerine yönelik olumlu tutum geliştirmesinin, diğer bir ifadeyle yüksek benlik saygısına sahip olmalarının, üniversiteye uyum sürecinde belirleyici bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Öz saygı düzeyi yüksek olan öğrencilerin, akademik ve sosyal uyumlarında daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Buna karşılık, düşük öz saygıya sahip öğrencilerin üniversite hayatına başladıkları dönemde önemli uyum sorunları yaşadıkları gözlemlenmiştir (Friedlander vd., 2007; Geist & Borecki, 1982; Hickman vd., 2000; Mooney vd., 1991; Pasha & Munaf, 2013; Rice, 1999).

Öğrencilerin üniversiteye adaptasyonunu zorlaştıran önemli değişkenlerden bir diğeri de algıladıkları ayrımcılık düzeyidir. Ayrımcılık, bir kişinin ırkı, cinsiyeti, etnik kökeni, dini, yaşı, cinsel kimliği ve yönelimi, engellilik durumu gibi özellikleri nedeniyle diğer kişiler tarafından dışlanması anlamına gelir. Ayrımcılık günümüz dünyasının önemli problemlerinden biridir (Hogg & Vaughan, 2018). Bunun önemli nedenlerinden biri modernizmin gelişmesiyle birlikte insan hareketliliğinin oldukça artmış olmasıdır. Üniversiteye başlamak da bu hareketliliğin içinde yer alan bir durumdur ve günümüz dünyasında üniversiteye giden öğrenci sayısı her geçen gün artmaktadır. Dolayısıyla üniversiteler farklı kültürlerden insanların karşılaşmalarına olanak sağlayan kilit mekânlar haline gelmiştir. Farklılıkların bir arada olması ayrımcılık olasılığını da beraberinde getirmektedir (Koh & Harris, 2020). Ayrımcılığın hem ruh sağlığı hem de fiziksel sağlık üzerindeki olumsuz etkisi çok sayıda çalışmada gösterilmiştir (Pascoe & Smart Richman, 2009). Benzer etkiler ayrımcılığa maruz kalan üniversite öğrencilerinde de görülmektedir ve bu durum onların üniversite yaşamına uyumunu olumsuz yönde etkilemektedir (Duru & Poyrazlı, 2011; Scott vd., 2015; Yang vd., 2023). Ayrımcılık üzerine yapılan çalışmalar kadınların, engellilerin, yoksulların, cinsel kimlik farklılığı olan kişilerin, yaşlıların ve azınlık gruplarında yer alan kişilerin daha fazla ayrımcılığa maruz kaldığını göstermektedir (Stroebe vd., 2010). Üniversite ortamında da söz konusu grupların ötekileştirme, dışlanma, açık ırkçılık, cinsiyetçilik veya homofobi gibi ayrımcılık davranışlarına maruz kaldığı görülmektedir (Perry, 2010).

Yukarıda da bahsedildiği gibi benlik saygısı ve algılanan ayrımcılık, üniversite yaşamına uyumu yordamaktadır. Ayrıca algılanan ayrımcılıkla benlik saygısı arasında bir korelasyon olduğu da bilinmektedir (Verkuyten, 1998). Bu değişkenler bir arada düşünüldüğünde şu soruyu sormak kritik bir

öneme sahip olabilir. “Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ile üniversite yaşamına uyumu arasındaki ilişkide algılanan ayrımcılığın bir aracı rolü” olabilir mi? Literatürde üniversite yaşamına uyumu yordayan değişkenler üzerine çalışmalar vardır (Duru & Poyrazlı, 2011; Yang vd., 2023). Ancak literatürde doğrudan bu soruya yanıt aranmamıştır. Bu sorunun yanıtını aramak hem mevcut literatüre katkı açısından hem de üniversite öğrencilerinde uyum problemiyle çalışan uygulayıcılar açısından gereklidir. Mevcut soruya yanıt Türkiye için de geçerlidir. Türkiye’de üniversiteye giden öğrenci sayısı ve öğrenci çeşitliliği, uygulanan göç politikaları, öğrenci değişim ve kabul programları, ülkenin çok kültürlü yapısı, ergenlik süresinin uzaması ve beliren yetişkinlik döneminin ortaya çıkması gibi çok sayıda nedenle her geçen gün artmaktadır (Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK],2024). Söz konusu artışın, olası ayrımcılık dinamiklerini beraberinde getirdiği düşünülmektedir. Bu dinamiklerin, öğrencinin hem üniversite yaşamına uyumu hem de benlik saygısı üzerinde risk barındırdığı ifade edilmektedir. Dolayısıyla Türkiye’de çalışılmamış bir konu olan benlik saygısı ile üniversite yaşamına uyum arasındaki ilişkide, algılanan ayrımcılığın aracı rolünü araştırmak sadece literatüre katkı açısından önemli değildir. Ek olarak, Türkiye’de üniversiteye uyumu arttırmak için öğrencilere yönelik geliştirilecek programlarda öncelikleri belirlemek açısından da önemlidir. Bu araştırmada yukarıda değinilen gerekçeler doğrultusunda şu hipotezlere yer verilmiştir.

1. Benlik saygısı üniversite yaşamına uyumu yordamaktadır.
2. Algılanan ayrımcılık üniversite yaşamına uyumu yordamaktadır.
3. Algılanan ayrımcılık arttıkça benlik saygısı düşmektedir.
4. Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ile üniversite yaşamına uyumu arasındaki ilişkide, algılanan ayrımcılığın aracı rolü bulunmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, benlik saygısının algılanan ayrımcılık aracılığı ile üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyumunu dolaylı yoldan nasıl etkilediğini belirlemek üzere temel aracılık modeli çerçevesinde desenlenmiştir. Temel aracılık modeli bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni etkilemedeki sürecin açıklanabilmesi için bir yol analizi olarak tanımlanmıştır (MacKinnon vd., 2007)

Örneklem Grubu

Bu araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Ege Üniversitesinin farklı fakülte ve bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem seçiminde ise tüm evrene ulaşmak güç olacağı için küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda Ege Üniversitesi öğrencileri Sağlık Bilimleri, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler alanları olarak gruplara ayrılmış olup bu alanlara mensup fakülteler seçilerek hangilerinde uygulama yapılacağı basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmaya 18-30 yaş aralığında toplamda 679 öğrenci katılım göstermiştir. 679 üniversite öğrencisine ait verilere Mahalanobis Distance yöntemi ile uç değer analizi yapılması sonucunda 7 katılımcı veri setinden çıkarılmıştır. Bu nedenle araştırma örneklemini 672 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem %3.9’u (26) İslami İlimler Fakültesi, %2.1’i (14) Turizm Fakültesi, %1.3’ü (9) Diş Hekimliği Fakültesi, %1.8 (12), %9.7’si (65) Edebiyat Fakültesi, %15’i (101) Eğitim Fakültesi, %4.2’si (28) Fen Fakültesi, %8.3’ü (56) Hemşirelik Fakültesi, %14.9’u (100) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, %1.8’i (12) İletişim Fakültesi %12.5’i (84) Mühendislik Fakültesi, %4’ü (27) Sağlık Bilimleri Fakültesi, %10.4’ü (70) Tıp Fakültesi, %3.1’i Ziraat Fakültesi, %0.8’i (6) Yüksek Lisans öğrencisidir. Örneklem grubunun %55.2’si (371) kadın %44.8’i (301) erkektir.

Veri Toplama Araçları

Algılanan Bireysel Ayrımcılık Ölçeği

Algılanan Ayrımcılık Ölçeği Brondolo vd., (2005) tarafından başlangıçta “Algılanan Etnik Ayrımcılık Anketi” olarak geliştirilmiştir. Bu ölçeğin hedefi, etnik kimliklerinden dolayı ayrımcılıkla karşılaşan bireylerin karşılaştıkları ayrımcı tutum ve davranışları ölçmektir. Brondolo (2005), ölçeğin geçerlik çalışması için kriter geçerliğine ve ölçüt geçerliğine bakmıştır. Kriter geçerliği için Beyaz Amerikalılar ve göçmenlerle, Latinler ve Siyahiler arasındaki farka bakmıştır. Ölçüt geçerliği için ise Brondo, Perceived Racism Scale (McNeilly vd., 1996), ölçeğini kullanmıştır. Geliştirilen ölçek ile bu ölçek arasında güçlü bir korelasyon bulunmuştur. Göçmenlerin Amerikalılara göre, Siyahilerin de Latinlere göre ayrımcılık algıları daha yüksek çıkmıştır. Ölçeğin Türkçe versiyonu algılanan bireysel ayrımcılığı ölçmek için Baysu (2007) tarafından standardize edilmiştir. Ölçeğin özgün ve Türkçe versiyonları için Cronbach alfa iç güvenirlik katsayıları sırasıyla .87 ve .94 olarak bildirilmiştir. Algılanan Bireysel Ayrımcılık Ölçeği’nde her bir madde 1 (asla) ile 5 (çok sık) arasında sıralanan Likert tipi beş bölmeli bir ölçek şeklinde değerlendirilmiştir. Ölçek 11 maddeden oluşmaktadır (tersine çevrilmiş madde yoktur). Ölçeğe göre daha yüksek puanlar bireysel olarak ayrımcılığı daha çok algılamaktadır. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerine uygulanan algılanan bireysel ayrımcılık ölçeğinin Cronbach alfa değeri .76 olarak bulunmuştur.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, 1965 yılında Rosenberg (1965) tarafından ergenlerin benlik saygılarını ölçebilmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Çuhadaroglu, (1986) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin uyarlama çalışmasında rapor edilen Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .76’dır. Dört hafta aralıkla yapılan test-tekrar test yöntemi ile hesaplanan güvenirlik katsayısı .71 olarak hesaplanmıştır. Ölçek, Likert tipi bir ölçek olup 63 maddeden ve 12 alt ölçekten oluşmaktadır. Bu araştırmada, benlik saygısı ölçmeye yönelik olan ölçeğin ilk 10 maddesi kullanılmıştır. Ölçeğin 10 maddelik benlik saygısı alt ölçeği tek başına da kullanılabilir. Çuhadaroglu (1986), benlik saygısı alt ölçeğinin geçerliğini sınamak için psikiyatrik görüşmeler yapmıştır. Bu görüşmelerde yapılan değerlendirmelerde öğrencilerin benlik saygıları, kendilerine ilişkin görüşlerine göre; yüksek, orta ve düşük olarak gruplandırılmıştır. Görüşmelerden ve benlik saygısı ölçeğinden elde edilen sonuçlar arasındaki ilişkiler hesaplanmış ve ölçeğin geçerlik katsayısı .71 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada üniversite öğrencilerine uygulanan Rosenberg benlik saygısı ölçeğinin Cronbach alfa değeri .89 olarak bulunmuştur.

Üniversite Yaşam Ölçeği

Üniversite Yaşamı Ölçeği, üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin üniversite yaşamına olan uyum düzeylerini farklı boyutlarıyla ortaya koyabilme ihtiyacından yola çıkarak Aladağ vd., (2003) tarafından geliştirilmiştir. 1-7 arası Likert tipi puanlanan ölçek, 48 maddeye sahiptir. Ölçekten yüksek puan alınması üniversiteye olan uyumun yüksek olduğunu ifade etmektedir. Ölçekten düşük puan alınması ise üniversiteye olan uyumun derecesinin düşük olduğunu göstermektedir. Üniversite Yaşamı ölçeği; üniversite ortamına uyum, duygusal uyum, kişisel uyum, akademik uyum, sosyal uyum ve karşı cinsle ilişkiler olmak üzere altı alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin tümüne ilişkin iç tutarlılık katsayısı ise .91’dir. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerine uygulanan üniversite yaşam ölçeği ölçeğinin Cronbach Alpha değeri .92 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması için karar verilen tarih ve saatte araştırmacı, öğrenciler ile bir araya gelmiştir. Katılımcılara veri toplama araçları uygulanmıştır. Uygulamadan önce katılımcılara çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve cevaplarının gizliliği konusunda güvence sağlanmıştır. Öğrencilere ölçekleri doldurmaları için süre kısıtlaması yapılmayarak sorusu olan öğrencilerin soruları yanıtlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler, SPSS 23.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerden önce kayıp veri, uç değerler açısından incelenmiştir. Araştırmada kayıp veri bulunmamaktadır. Araştırma değişkenlerine ilişkin yapılan analiz sonucunda, uç değerler gösterdiği tespit edilen 7 öğrenci, araştırma örnekleminden çıkarılmıştır. Sonuç olarak, 672 üniversite öğrencisinin verileri ile analizlere devam edilmiştir. Araştırmada, benlik saygısının (X) direkt olarak ve araştırmanın aracı değişkeni olan algılanan ayrımcılığın (M) üzerinden üniversite yaşamına uyuma (Y) etki edip etmediğini belirlemek üzere yapılan aracılık analizi, Hayes (2013) tarafından geliştirilen SPSS PROCESS v4.2 eklentisi (Model 4) ile yapılmıştır. PROCESS makro ile uygulanan aracılık analizleri *bootstrapping* prosedürü içermektedir ve yanlılığı düzeltilmiş güven aralıkları sağlar (Hayes, 2013). Bu çalışmada, uygulanan aracılık analizinde kullanılan bootstrapping prosedürü nedeniyle, verilerin dağılımına ilişkin normallik varsayımının klasik regresyon analizinde olduğu gibi değerlendirilmesine gerek duyulmamıştır (Hayes, 2013).

Araştırma Etiği

Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan 22.02.2021 tarih ve 04-08/817 sayılı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır. Etik kurul iznine yazarlarından ölçek kullanım izinleri alındıktan sonra başvurulmuştur. Ayrıca veri toplayabilmek için Ege Üniversitesi rektörlüğünden resmi izin alınmıştır. Mevcut araştırma süresince “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir. Araştırmanın etik onayı alındıktan sonra ilgili katılımcı grubuna araştırmanın amacı hakkında bilgiler verilmiştir. Katılımcılar araştırmaya gönüllü katıldıklarını ifade eden bilgilendirilmiş gönüllü onam formunu imzaladıktan sonra, veri toplama sürecine geçilmiştir.

Bulgular

Aracı etkisi analizi öncesinde değişkenler arasındaki korelasyonlar Tablo 1’de incelenmiştir.

Tablo 1

Algılanan Ayrımcılık, Benlik Saygısı ve Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeklerinin Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	Algılanan Ayrımcılık	Benlik Saygısı	Üniversite Yaşamına Uyum
Algılanan Ayrımcılık	-		
Benlik Saygısı	-.40**	-	
Üniversite Yaşamına Uyum	-.50**	.65**	-

** $p < .05$

Tablo 1’de görüldüğü üzere, algılanan ayrımcılık ile benlik saygısı [$r = -.40$, %95 GA (-.47, -.34), $p < .001$] ve algılanan ayrımcılık ile üniversite yaşamına uyum arasında [$r = -.50$, %95 GA (-.56, -.44), $p < .001$] negatif ve anlamlı bir ilişki, benlik saygısı ile üniversite yaşamına uyum arasında ise [$r = .65$, %95 GA (.60, .69), $p < .001$] pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır. Araştırmada üniversite yaşamına uyumu yordayan değişkenlere çoklu regresyon analiziyle benlik saygısı ile üniversite yaşamına uyum arasındaki ilişkide, algılanan ayrımcılığın aracı rolüne SPSS PROCESS v4.2 eklentisi ile bakılmıştır.

Tablo 2’de görüldüğü üzere, benlik saygısı [$\beta = -0.40$, $b = -4.14$, $t(665) = -11.35$, $p < .001$] ayrımcılık düzeyini anlamlı şekilde yordamaktadır. Diğer bir deyişle katılımcıların benlik saygısı arttıkça algıladığı ayrımcılık düzeyi düşmektedir. Ayrıca aracı değişken olan algılanan ayrımcılık düzeyinin [$\beta = -0.29$, $b = -1.99$, $t(665) = -9.50$, $p < .001$] üniversite yaşamına uyum üzerindeki etkisi de istatistiksel olarak anlamlıdır; algılanan ayrımcılık, üniversite yaşamına uyumu anlamlı şekilde yordamaktadır.

Tablo 2

Temel Aracı Model Bulguları

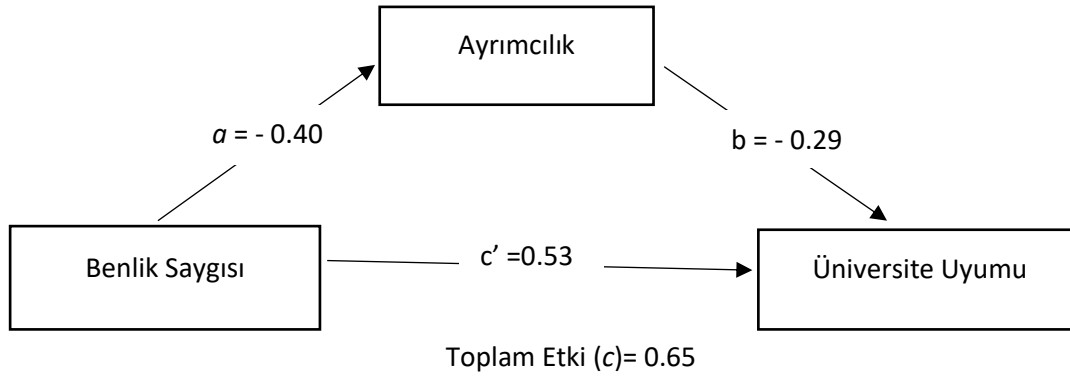
Etki Türü	Bağımsız Değişken	B	β	t(665)	p	Güven Aralığı (BootGA)	Toplam Etkiye Katkı (%)
Benlik Saygısı → Üniversite Yaşamına Uyum	Benlik Saygısı	37.83	0.53	17.53	< .001	-	-
Benlik Saygısı → Algılanan Ayrımcılık	Benlik Saygısı	-4.14	-0.40	-11.35	< .001	-	-
Doğrudan Etki (Benlik Saygısı → Üniversite Yaşamına Uyum)	Benlik Saygısı	37.83	0.53	17.53	< .001	-	81.54
Dolaylı Etki (Benlik Saygısı → Algılanan Ayrımcılık → Üniversite Yaşamına Uyum)	Algılanan Ayrımcılık	-1.99	-0.29	-9.50	< .001	%95 BootGA (6.29, 10.44)	18.46
Toplam Etki (Benlik Saygısı → Üniversite Yaşamına Uyum)	Benlik Saygısı	46.09	0.65	21.91	< .001	-	100

B = Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı, β = Standartlaştırılmış regresyon katsayısı, t(df) = t testi değeri, p = Anlamlılık düzeyi, BootGA = Bootstrap güven aralığı (%95).

Benlik saygısının üniversite yaşamına uyum üzerinde anlamlı olan doğrudan etkisi; algılanan ayrımcılık düzeyinin aracı değişken olarak modele eklenmesi ile istatistiksel olarak anlamlı kalmaya devam etmiştir. Buradan hareketle, elde edilen anlamlı aracılık etkisi bulgusunun kısmi aracılık olduğu belirlenmiştir.

Şekil 1

Aracılık Modelinin İstatistiksel Diyagramı

Şekil-1’de görüldüğü üzere ayrımcılık etkisi kontrol edildiğinde benlik saygısı düzeyi [$\beta = 0.65$, $b = 46.09$, $t(665) = 21.91$, $p < .001$] üniversite yaşamına uyumu anlamlı düzeyde yordamaktadır; modeldeki toplam etki anlamlı bulunmuştur. Benzer şekilde benlik saygısının üniversite uyumu üzerindeki dolaylı etkisi [$\beta = 0.12$, $b = 8.26$, $BootSH = 1.07$; %95 *BootGA* (6.29, 10.44)] istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Toplam etkinin ($\beta = 0.65$) %81.54’ünün doğrudan etki ($\beta = 0.53$) üzerinden ve %18.46’sının ise dolaylı etki ($\beta = 0.12$) üzerinden geldiği tespit edilmiştir (Tablo 2).

Tartışma

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ile üniversite yaşamına uyumu arasındaki ilişkide, algılanan ayrımcılığın aracı rolünü incelemektir. Araştırmada ortaya çıkan bulgular araştırmanın birinci ve ikinci hipotezini doğrulamış olup; bulgularda benlik saygısının ve ayrımcılık düzeyinin üniversite yaşamına uyumunu anlamlı şekilde yordadığı görülmüştür. Literatürde bu araştırmada ortaya çıkan bulgulara paralel olarak, benlik saygısı ve üniversite yaşamına uyum arasında

pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu ve benlik saygısının üniversite yaşamına uyumu yordadığını vurgulayan çok sayıda araştırma vardır (Friedlander vd., 2007; Geist & Borecki, 1982; Hickman vd., 2000; Mooney vd., 1991; Pasha & Munaf, 2013; Rice, 1999). Benzer şekilde, ayrımcılığın hem ruh sağlığı hem de fiziksel sağlık üzerindeki olumsuz etkisine vurgu yapan (Pascoe & Smart Richman, 2009) ve algıladıkları ayrımcılık düzeyi yüksek olan öğrencilerin, üniversite yaşamına uyumunun düşük olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur (Duru & Poyrazlı, 2011; Yang vd., 2023). Diğer bir deyişle araştırmada ortaya çıkan bulgular literatürdeki bulguları desteklemektedir.

Araştırmanın üçüncü hipotezi, “algılanan ayrımcılık arttıkça benlik saygısı düşmektedir” şeklinde kurulmuştur. Yapılan analizler sonucunda ortaya çıkan bulgular bu hipotezi doğrulamış olup, bulgularda benlik saygısı ile algılanan ayrımcılık arasında negatif yönde ve orta düzeyde bir korelasyon görülmüştür. Benzer şekilde, “Benlik saygısı ile üniversite yaşamına uyum arasındaki ilişkide algılanan ayrımcılığın aracı rolü bulunmaktadır.” şeklinde kurulan dördüncü hipotez de doğrulanmıştır. Kurulan aracılık modelinde ortaya çıkan bulgular, benlik saygısının üniversite yaşamına uyum üzerindeki doğrudan etkisi ve aracı değişken olan algılanan ayrımcılığın üniversite yaşamına uyum üzerindeki etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir. Diğer bir deyişle, benlik saygısı ve üniversite yaşamına uyum arasındaki ilişkide algılanan ayrımcılığın aracı rolü bulunmaktadır. Literatürde araştırmanın bu bulgusu ile doğrudan paralellik gösteren bir araştırma bulgusuna rastlanmamıştır; ancak bu bulguyla kısmi düzeyde benzerlik taşıyan araştırmalar mevcuttur. Yapılan bu araştırmalarda, göçmenlerde algılanan ayrımcılıkla psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkide benlik saygısının aracı rolünün olduğu (Urzua vd., 2018); Çin’de uluslararası öğrencilerde algılanan ayrımcılıkla sosyo-kültürel uyum arasındaki ilişkide özerlik yöneliminin (autonomous orientation) aracı rolünün olduğu (Yang vd., 2023); üniversite öğrencilerinde algılanan ayrımcılıkla subjektif iyilik hali arasındaki ilişkide benlik saygısının aracı rolünün olduğu (Liu vd., 2023); üniversite öğrencilerinde algılanan ayrımcılık, anksiyete ve depresyon arasındaki ilişkide bütünlük duygusunun (sense of coherence) aracı rolünün olduğu görülmüştür. Bu araştırmaların ortak noktası algılanan ayrımcılıkla ruhsal problemler veya üniversite yaşamına uyum arasındaki ilişkide benlik saygısının veya benlik bütünlüğü duygusunun aracı rolü olduğudur. Bu çalışmalarda vurgu, algılanan veya maruz kalınan ayrımcılıktan ziyade kişinin benlik saygısı gibi psikolojik süreçlerinedir. Bu araştırmada algılanan ayrımcılığın benlik saygısı ile ilişkisine ve benlik saygısı ve üniversite yaşamına uyumda algılanan ayrımcılığın aracı rolüne bakılmıştır ve istatistiksel olarak yüksek düzeyde anlamlı bulunmuştur. Literatüre bakıldığında, benlik saygısı inşasında kişinin maruz kaldığı ya da algıladığı ayrımcılığın önemli bir katkısının olduğu görülmektedir. Bunun nedeni, kişinin kendisine ve benliğine ilişkin olumlu ya da olumsuz zihinsel temsillerin/yapıların önemli bir bölümünün, diğerleriyle kurduğu ilişkide kimliğine veya kişiliğine ilişkin diğerlerinden aldığı sözel ya da sözsüz geribildirimlerden oluşmasıdır (Verkuyten, 1998). Başka bir deyişle; ilişki içerisinde aldığı bu geribildirimler, kişinin etnik, dini ve cinsel kimliğine, sosyo ekonomik durumuna, bedensel özelliklerine ve kişilik özelliklerine küçümseyici, dışlayıcı ve ayrımcı bir vurgu barındırırsa ve süregelen bir şekilde gerçekleşirse kişi bu geribildirimleri içselleştirir. Zihninde kendi benliğine ve kimliğine ilişkin negatif özellikler içeren bir yapı oluşturur. Söz konusu durum düşük benlik saygısı olarak kendini ortaya koyar. Ayrımcılığa maruz kalmak kişilerin sadece öz saygısını düşürmekle kalmaz. Algılanan ayrımcılığın kişilerin yaşamı üzerindeki kontrol duygusunun azalmasıyla (Jang vd., 2008); anksiyete, depresyon, alkol ve madde bağımlılığı gibi psikolojik sağlık sorunlarıyla (Urzua vd., 2019); koroner arter hastalığı, hipertansiyon gibi fiziksel sağlık problemleriyle (Pascoe, & Smart Richman, 2009); ölüm oranlarının yüksek olmasıyla ve intiharla (Gilmour vd., 2020) güçlü bir bağı vardır. Dolayısıyla farklı sosyo-ekonomik gruplardan ve kültürlerden insanların karşılaşmalarına olanak sağlamada kilit mekânlar olan üniversitelerde ayrımcılığın etkilerine bilimsel bir gözle bakmak, olgunun hem kişi üzerinde hem de toplum üzerindeki derinlemesine etkisini anlamak açısından gereklidir. Çünkü üniversiteler bireyin gençlikten yetişkinliğe doğru geçerken etkileyici ve kalıcı deneyimler kazandığı son derece önemli mekânsal-zamansal coğrafyalardır (Koh & Harris, 2020). Söz konusu coğrafyada öğrencinin uyumunu etkileyen değişkenleri değerlendirirken neye öncelik verdiğimiz/vereceğimiz oldukça önemlidir. Liu vd., (2023), çalışmalarında belirttiği gibi uyum süreçlerinde dayanıklılık, benlik saygısı gibi psikolojik faktörlerin koruyucu önemi göz ardı edilemez. Ancak bu faktörlerin koruyuculuğunu abartmak,

üniversite yaşamına uyumda asıl belirleyici faktörün gölgede kalmasına sebep olabilir. Özellikle de ayrımcılığın ağır travmatik etkileri göz önünde bulundurulduğunda (Kirkinis, 2021) olgu daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin benlik saygısını güçlendirmek ve verimli bir üniversite hayatı yaşamasını sağlamak için ayrımcılığı ortaya çıkaran dinamikleri anlamak ve üniversite yaşamında ayrımcılığı önleyici programlar geliştirmek hem öğrencinin hem de toplumun daha fazla yarar sağlayacağı bir çaba olabilir.

Öneriler ve Sınırlılıklar

Yapılan bu araştırmanın birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır. Araştırmanın verileri sadece bir üniversiteden toplanmıştır. Bu araştırma bulgularının geçerliğini sınırlamaktadır. Yapılacak araştırmalarda Türkiye'nin farklı bölgelerinde yer alan üniversitelerde okuyan öğrenciler üzerinde ayrımcılık konusunda araştırmalar yapılması ve bu araştırma bulguları ile karşılaştırılması veya birleştirilmesi alana katkı sağlayacaktır. Bu araştırmanın temel konularından birisi ayrımcılıktır. Ayrımcılık, dışlanma ve cezalandırılma korkusunu da beraberinde getirdiğinden (Gilmour vd., 2020) araştırmaya katılan öğrencilerin kendini saklama refleksi, eksik bilgi vermelerine neden olmuş olabilir. Belki durum görüldüğünden daha derin olabilir. Bu nedenle öğrencilerle kurulan güven ilişkisi temelinde yapılacak nitel çalışmalar ayrımcılığın benlik saygısı ve üniversite yaşamına uyumdaki etkisi üzerine derinlemesine bilgi edinilmesini sağlayabilir. Araştırmanın giriş kısmında vurgulandığı gibi ayrımcılığı ortaya çıkaran pek çok faktör vardır. Bunlardan en önemlisi siyaset yapıcılarının ayrımcılığa dair geliştirdikleri politikalarıdır. Söz konusu politikaları, içinde bulundukları gelişim özelliklerinden dolayı, üniversite öğrencileri diğer yaş gruplarına göre çok daha fazla referans alır ve bu politikaların öğrencilerin üniversiteye uyumu ve gelecek yaşamları üzerinde olumlu veya olumsuz çok önemli etkileri bulunmaktadır. Bu nedenle ayrımcılığı önleyici politikalar üretmek ve üretilen politikaların uygulanması için çaba harcamak politika yapıcılarının göz önünde bulundurması gereken önemli noktalardan biridir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik Değerlendirme Kurulu: Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik Değerlendirme Belgesinin Tarihi: 22.02.2021

Etik Değerlendirme Belgesinin Sayı Numarası: 04-08/817

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın veri toplama aşamasında ilk yazar, yazım aşamasında ikinci yazar daha fazla katkıda bulunmuştur. Araştırmanın diğer aşamalarında her iki yazar da eşit katkıda bulunmuştur

Destek ve Teşekkür Beyanı

Araştırma sürecinde herhangi bir kişiden ya da kurumdan yardım alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır

Kaynakça

- Aladağ, M., Kağnıcı, D., Tuna, M., & Tezer, E. (2003). Üniversite yaşam ölçeği: Ölçek geliştirme ve yapı geçerliliği üzerine bir çalışma. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 2(20), 41-47. <https://doi.org/10.17066/pdrd.93131>
- Baysu, G. (2007). *The effects of intergroup perceptions and ingroup identifications on the political participation of the second-generation Turkish migrants in The Netherlands* (Tez No. 218049) [Doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

- Beiter, R., Nash, R., McCrady, M., Rhoades, D., Linscomb, M., Clarahan, M., & Sammut, S. (2015). The prevalence and correlates of depression, anxiety, and stress in a sample of college students. *Journal of Affective Disorders*, 173, 90-96. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2014.10.054>
- Brondolo, E., P. Kelly, K., Coakley, V., Gordon, T., Thompson, S., & Levy, E. (2005). The perceived ethnic discrimination questionnaire: Development and preliminary validation of a community version 1. *Journal of Applied Social Psychology*, 35(2), 335-365. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2005.tb02124.x>
- Credé, M., & Niehorster, S. (2012). Adjustment to college as measured by the student adaptation to college questionnaire: A quantitative review of its structure and relationships with correlates and consequences. *Educational Psychology Review*, 24, 133-165. <https://doi.org/10.1007/s10648-011-9184-5>
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adolesanlarda benlik saygısı*. [Yayımlanmamış uzmanlık tezi]. Hacettepe Üniversitesi
- Duchesne, S., Ratelle, C. F., Larose, S., & Guay, F. (2007). Adjustment trajectories in college science programs: Perceptions of qualities of parents' and college teachers' relationships. *Journal of Counseling Psychology*, 54(1), 62-71. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.54.1.62>
- Duru, E., & Poyrazlı, S. (2011). Perceived discrimination, social connectedness, and other predictors of adjustment difficulties among Turkish international students. *International Journal of Psychology*, 46(6), 446-454. <https://doi.org/10.1080/00207594.2011.585158>
- Friedlander, L. J., Reid, G. J., Shupak, N., & Cribbie, R. (2007). Social support, self-esteem, and stress as predictors of adjustment to university among first-year undergraduates. *Journal of College Student Development*, 48(3), 259-274. <https://doi.org/10.1353/csd.2007.0024>
- Geist, C. R., & Borecki, S. (1982). Social avoidance and distress as a predictor of perceived locus of control and level of self-esteem. *Journal of Clinical Psychology*, 38(3), 611-613. [https://doi.org/10.1002/1097-4679\(198207\)38:3<611::AID-JCLP2270380325>3.0.CO;2-H](https://doi.org/10.1002/1097-4679(198207)38:3<611::AID-JCLP2270380325>3.0.CO;2-H)
- Gilmour, S., Mai, P. L., Nguyen, P., Dhungel, B., Tomizawa, M., & Nguyen, H. (2020). Progress towards health for all: Time to end discrimination and marginalization. *International Journal of Environmental Research And Public Health*, 17(5), 1-5. <https://doi.org/10.3390/ijerph17051696>
- Hayes, A. F. (2013). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. Guilford Press.
- Hogg, M. A., & Vaughan, G. M. (2018). *Social psychology* (8th ed.). Pearson Education Ltd.
- Hickman, G. P., Bartholomae, S., & McKenry, P. C. (2000). Influence of parenting styles on the adjustment and academic achievement of traditional college freshmen. *Journal of College Student Development*, 41(1), 41-54. https://www.researchgate.net/publication/232497341_Influence_of_parenting_style_on_the_adjustment_and_academic_achievement_of_traditional_college_freshmen
- Koh, S. Y., & Harris, A. (2020). Multicultural reflexivity: University students negotiating 'pockets' and 'strings' of multiculturalism in Malaysia. *Children's Geographies*, 18(6), 712-725. <https://doi.org/10.1080/14733285.2020.1713300>
- Jang, Y., Chiriboga, D. A., & Small, B. J. (2008). Perceived discrimination and psychological well-being: The mediating and moderating role of sense of control. *The International Journal of Aging and Human Development*, 66(3), 213-227. <https://doi.org/10.2190/AG.66.3.c>

- Kirkinis, K., Pieterse, A. L., Martin, C., Agiliga, A., & Brownell, A. (2021). Racism, racial discrimination, and trauma: A systematic review of the social science literature. *Ethnicity & Health*, 26(3), 392-412. <https://doi.org/10.1080/13557858.2018.1514453>
- Liu, X., Xie, T., Li, W., Tao, Y., Liang, P., Zhao, Q., & Wang, J. (2023). The relationship between perceived discrimination and wellbeing in impoverished college students: A moderated mediation model of self-esteem and belief in a just world. *Current Psychology*, 42(8), 6711-6721. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-01981-4>
- MacKinnon, D. P., Fairchild, A. J., & Fritz, M. S. (2007). Mediation analysis. *Annual Review Psychology*, 58(1), 593-614. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.58.110405.085542>
- Maunder, R. E. (2018). Students' peer relationships and their contribution to university adjustment: The need to belong in the university community. *Journal of Further and Higher Education*, 42(6), 756-768. <https://doi.org/10.1080/0309877X.2017.1311996>
- Mooney, S. P., Sherman, M. F., & Lo Presto, C. T. (1991). Academic locus of control, self-esteem, and perceived distance from home as predictors of college adjustment. *Journal of Counseling & Development*, 69, 445-448. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.1991.tb01542.x>
- Pittman, L. D., & Richmond, A. (2008). University belonging, friendship quality, and psychological adjustment during the transition to college. *The Journal of Experimental Education*, 76(4), 343-362. <https://doi.org/10.3200/JEXE.76.4.343-362>
- Pasha, H. S., & Munaf, S. (2013). Relationship of self-esteem and adjustment in traditional university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 84, 999-1004. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.06.688>
- Pascoe, E. A., & Smart Richman, L. (2009). Perceived discrimination and health: a meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 135(4), 531-554. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0016059>
- Perry, B. (2010). Exploring academic misconduct: Some insights into student behaviour. *Active Learning in Higher Education*, 11(2), 97-108. <https://doi.org/10.1177/1469787410365657>
- Rice, F. P. (1999). *The adolescent: Development, relationships, and culture*. Boston: Allyn & Bacon. https://digitalcommons.owu.edu/psyc_books/1
- Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the Self* Basic Books. <https://www.faithinomaha.org/full/conceiving-the-self/>
- Santrock, J. W. (2013). *Life-Span development*, (14th ed.). McGraw-Hill Companies. <https://www.pdfdrive.to/dl/life-span-development-7>
- Scott, C., Safdar, S., Trilokekar, R. D., & El Masri, A. (2015). International students as 'ideal immigrants' in Canada: A disconnect between policy makers' assumptions and the lived experiences of international students. *Comparative and International Education*, 43(3), 1-16. <https://doi.org/10.5206/cie-eci.v43i3.9261>
- Stroebe, K., Barreto, M., & Ellemers, N. (2010). Experiencing discrimination: How members of disadvantaged groups can be helped to cope with discrimination. *Social Issues and Policy Review*, 4(1), 181-213. <https://doi.org/10.1111/j.1751-2409.2010.01021.x>
- Urzua, A., Ferrer, R., Godoy, N., Leppes, F., Trujillo, C., Osorio, C., & Caqueo-Úrizar, A. (2018). The mediating effect of self-esteem on the relationship between perceived discrimination and psychological well-being in immigrants. *PLoS ONE*, 13(6), 1-17. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0198413>

- Valenti, G. D., & Faraci, P. (2021). Predicting university adjustment from coping-styles, self-esteem, self-efficacy, and personality: Findings from a survey in a sample of Italian students. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 11(3), 894-907. <https://doi.org/10.3390/ejihpe11030066>
- Van Rooij, E. C., Jansen, E. P., & van de Grift, W. J. (2018). First-year university students' academic success: the importance of academic adjustment. *European Journal of Psychology of Education*, 33, 749-767. <https://doi.org/10.1007/s10212-017-0347-8>
- Verkuyten, M. (1998). Perceived discrimination and self-esteem among ethnic minority adolescents. *The Journal Of Social Psychology*, 138(4), 479-493. <https://doi.org/10.1080/00224549809600402>
- Yang, F., He, Y., & Xia, Z. (2023). The effect of perceived discrimination on cross-cultural adaptation of international students: Moderating roles of autonomous orientation and integration strategy. *Current Psychology*, 42(23), 19927-19940. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03106-x>
- Yüksek Öğretim Bilgi Sistemi (YÖK), (2024). <https://istatistik.yok.gov.tr/>